

บทที่ 4

แนวทางในการปรับปรุงพื้นที่

4.1 สรุปประเด็นวิเคราะห์และแนวความคิดในการปรับปรุง

จากประเด็นการวิเคราะห์ในบทที่ 3 ได้นำมาสู่แนวความคิดในการปรับปรุงบริเวณพื้นที่วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหารและพื้นที่โดยรอบมี 6 ประเด็นคือ การใช้ประโยชน์ที่ดิน ระบบการสัญจร พื้นที่เปิดโล่ง มุมมอง กิจกรรมชุมชน และการท่องเที่ยวโดยรวบรวมประเด็นปัญหาขององค์ประกอบต่างๆในแต่ละพื้นที่ ซึ่งจะนำมาสู่แนวความคิดในการปรับปรุงของความต้องการแต่ละหัวข้อ ซึ่งสามารถสรุปแนวความคิดในการปรับปรุงพื้นที่ได้ดังนี้

4.1.1 การใช้ประโยชน์ที่ดิน

ประเด็นวิเคราะห์

ในส่วนของพื้นที่ศึกษานั้นอยู่ในบริเวณพื้นที่เมืองเก่านครศรีธรรมราชซึ่งถือได้ว่า มีความสำคัญต่อการอนุรักษ์และปรับปรุงสภาพแวดล้อมเมืองเก่าเป็นอย่างมาก แต่พบว่าในเขตผังเมืองรวมให้ความดูแลและคุ้มครองต่อโบราณสถาน ศาสนสถาน ตลอดจนสถานที่สำคัญของเมืองน้อยมาก โดยการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินจะทำเฉพาะบริเวณของสถานที่เหล่านั้นเท่านั้น นอกจากนี้ยังพบว่า การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินมิได้แสดงเจตนาที่จะดูแลรักษาหรือให้ความคุ้มครองต่อพื้นที่ที่มีลักษณะเฉพาะ เช่น บริเวณโดยรอบวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหารที่กำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง รวมถึงประเภทพาณิชย์กรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก บริเวณแนวกำแพงเมืองและคูเมือง ได้มีอาคารบ้านเรือนรुकล้ำและกำหนดการใช้ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง เป็นต้น ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงใช้ประโยชน์ที่ดินและแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินที่กำหนดขึ้นบริเวณพื้นที่ศึกษา จึงไม่มีความเหมาะสมต่อการอนุรักษ์พื้นที่เท่าที่ควร

แนวความคิดในการปรับปรุง

- อนุรักษ์และปรับปรุงบริเวณพื้นที่องค์ประกอบเมืองเก่าให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งปกป้องคุ้มครองรักษาองค์ประกอบเมืองเก่า โดยมีความสอดคล้องกับประวัติศาสตร์ สังคม วัฒนธรรมและเศรษฐกิจในปัจจุบันด้วย

มาตรการและพื้นที่ที่ต้องการ

- เปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณพื้นที่ศึกษาเป็นที่ดินประเภทอนุรักษ์เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรม
- แนวทางอนุรักษ์และปรับปรุงการใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณพื้นที่องค์ประกอบเมืองเก่า

4.1.2 ระบบการสัญจร

ประเด็นการวิเคราะห์

- 1) ถนนราชดำเนินเป็นแกนกลางของเมืองและเชื่อมส่วนต่างๆของเมืองนั้น จะเน้นความสำคัญไปที่พระบรมธาตุเจดีย์ ซึ่งจะเห็นได้ว่าถนนราชดำเนินเป็นแกนกลางของเมืองจะพุ่งจากทิศเหนือเข้าโอบล้อมวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหารซึ่งตั้งอยู่ด้านใต้ของเมือง

แนวความคิดในการปรับปรุง

- ปรับปรุงถนนราชดำเนินให้เป็นเส้นหลักในการเข้าสู่วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร และเป็นพื้นที่สำหรับรองรับกิจกรรมของเมืองทางด้านประเพณีและศาสนา

มาตรการและพื้นที่ที่ต้องการ

- ทางเดินเท้าหลักและมีขนาดที่รองรับกิจกรรมของเมืองทางด้านประเพณีและศาสนา
- 2) โบราณสถานและสถานที่สำคัญของเมือง ส่วนใหญ่จะอยู่ริมสองฟากของถนนราชดำเนิน
- แนวความคิดในการปรับปรุง
- เชื่อมต่อโบราณสถานและสถานที่สำคัญของเมืองที่อยู่ริมสองฟากของถนนราชดำเนินโดยให้ความสำคัญกับการเดินเท้ามากกว่ารถยนต์

มาตรการและพื้นที่ที่ต้องการ

- มีทางเดินเท้าเชื่อมต่อระหว่างโบราณสถานริมสองฟากของถนนราชดำเนินและมีร่มเงา
- 3) ถนนราชดำเนินเป็นถนนสายหลักของพื้นที่และรองรับพาหนะหลายประเภท ยวดยานมีความเร็วสูงเกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้ง และส่งผลให้เกิดความสั่นสะเทือน มลภาวะ ซึ่งอาจส่งผลให้โบราณสถานและสถานที่สำคัญเกิดความเสียหายขึ้นได้

แนวความคิดในการปรับปรุง

- ลดความเป็นถนนสายหลักของถนนราชดำเนิน โดยใช้ถนนพัฒนาการคูขวางเป็นทางเลี่ยงเมือง และจัดระบบทางสัญจรใหม่

มาตรการและพื้นที่ที่ต้องการ

- การจัดระเบียบของการสัญจรและลำดับศักดิ์ของถนนใหม่
 - ปรับปรุงทางข้ามบริเวณหน้าวัดพระมหาธาตุฯ และสถานที่สำคัญอื่นๆ
 - ปรับรูปแบบพื้นผิวพิเศษบริเวณหน้าวัดพระมหาธาตุฯ และสถานที่สำคัญอื่น
- 4) จุดตัดของถนนราชดำเนินกับถนนชลวิถีและถนนประตูชัยเหนือ และจุดตัดของถนนศรีธรรมโศกและถนนศรีธรรมราชกับถนนภายนอกพื้นที่ศึกษาถือได้ว่าเป็นจุดที่มีความสำคัญในการรับรู้ในการเข้าสู่เขตเมืองเก่าแต่ปัจจุบันยังขาดความชัดเจนในการเป็นเส้นทางแยกและขอบเขตเมืองเก่า

แนวความคิดในการปรับปรุง

- ปรับปรุงจุดทางแยกของถนนทุกจุดให้มีการรับรู้ถึงการเปลี่ยนเส้นทางสัญจร โดยมีรูปแบบที่มีการรับรู้ถึงการเป็นประตูเข้าสู่เมืองและเมืองคั่นประกอบที่เป็นเอกลักษณ์ของเมืองนครศรีธรรมราช

มาตรการและพื้นที่ที่ต้องการ

- จัดภูมิทัศน์และป้ายจราจร
 - ปรับรูปแบบพื้นผิวพิเศษบริเวณจุดตัดของถนนราชดำเนินกับถนนชลวิถีและถนนประตูชัยเหนือ และจุดตัดของถนนศรีธรรมโศกและถนนศรีธรรมราชกับถนนภายนอกพื้นที่ศึกษา
- 5) มีการอนุญาตให้สามารถจอดรถริมถนนราชดำเนินบริเวณหน้าวัดพระมหาธาตุ ทำให้กีดขวางการจราจร และยังทำให้บดบังทัศนียภาพบริเวณหน้าวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร

แนวความคิดในการปรับปรุง

- ยกเลิกการอนุญาตให้จอดรถริมถนนราชดำเนินบริเวณหน้าวัดพระมหาธาตุ โดยให้มาจอดภายในบริเวณวัดและปรับปรุงพื้นที่จอดรถภายในบริเวณวัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกมากขึ้น

มาตรการและพื้นที่ที่ต้องการ

- ที่จอดรถบัส รถยนต์ มอเตอร์ไซด์ ร้านค้าและส่วนบริการนักท่องเที่ยว

สัญลักษณ์

1. วัดพระมหาธาตุฯ
2. วัดหน้าพระลาน
3. ศาลพระเสื้อเมือง
4. สุสานพระสยาม
5. ศาลากลางจังหวัด
6. หอพระอิศวร
7. หอพระนาราย
8. วิหารพระเสมาชัย
9. คูเมืองกำแพงเมือง
10. ลานวัฒนธรรม

- ปรับปรุงถนนราชดำเนินให้เป็นเส้นหลักในการเข้าสู่วัดพระมหาธาตุรวมหาวิหาร และเป็นพื้นที่สำหรับรองรับกิจกรรมของเมืองทางด้านประเพณีและศาสนา
- ลดความเป็นถนนสายหลักของถนนราชดำเนิน โดยใช้ถนนพัฒนาการคูขวางเป็นทางเลี่ยงเมือง
- ปรับปรุงจุดทางแยกของถนนทุกจุดให้มีการรับรู้ถึงการเปลี่ยนเส้นทางสัญจร โดยมีรูปแบบที่มีการรับรู้ถึงการเป็นประตูเข้าสู่เมือง
- โบราณสถานและสถานที่สำคัญ

แผนที่ 4.1 แสดงแนวความคิดในการปรับปรุงระบบสัญจร
ที่มา: ผู้วิจัย

4.1.3 พื้นที่เปิดโล่ง

ประเด็นการวิเคราะห์

- 1) พื้นที่โล่งที่มีความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์ บางส่วนถูกบุกรุกเพื่อการอยู่อาศัย หรือใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ เช่น บริเวณคูเมืองด้านทิศตะวันออก มีการสร้างอาคารที่พักอาศัยถาวร หรือมีการสร้างอาคารสำหรับเป็นร้านอาหารคร่อมบริเวณคลองคูเมือง ซึ่งควรให้ย้ายอาคารออกไป และปรับพื้นที่โล่งเสริมภูมิทัศน์ให้กับบริเวณ ให้เป็นพื้นที่โล่งเพื่อนันทนาการและถูกต้องตามรูปแบบของคูเมือง และชานเมืองซึ่งเป็นองค์ประกอบของเมืองที่มีความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดี และ

แนวความคิดในการปรับปรุง

- ปรับปรุงพื้นที่โล่งที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ โดยคงเอกลักษณ์ของสภาพพื้นที่เดิม เพื่อความเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละพื้นที่
- จัดระเบียบที่พักอาศัยบริเวณชานกำแพงเมืองให้มีความเป็นระเบียบโดยไม่บดบังและรुकล้ำพื้นที่คูเมืองกำแพงเมือง

มาตรการและพื้นที่ที่ต้องการ

- ขึ้นทะเบียนโบราณสถานคูเมืองทั้งสี่ด้าน และกำหนดขอบเขตของคูเมืองที่ชัดเจน และทำการขุดลอกให้ปรากฏชัดเจน
 - รื้อย้ายสิ่งก่อสร้างที่รुकล้ำบริเวณพื้นที่แนวกำแพงเมืองและคูเมือง
 - การจัดภูมิทัศน์ที่มีเอกลักษณ์ที่ถูกต้องตามรูปแบบ
- 2) ลักษณะรูปแบบของพื้นที่โล่งเพื่อนันทนาการและมีความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์ ไม่สอดคล้องกับโบราณสถานและองค์ประกอบหลักในพื้นที่ เช่น บริเวณลานหน้าวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหารเป็นที่สำหรับงานกิจกรรมประเพณีทางศาสนา แต่มีรูปแบบทางภูมิสถาปัตยกรรมที่ไม่สอดคล้องกับปรัชญา คติความเชื่อ ในการสร้างพระบรมธาตุเจดีย์ บริเวณศาลากลางจังหวัดซึ่งอดีตเคยเป็นจวนของเจ้าเมือง และมีหอพระพุทธสิหิงค์แต่เดิมนั้นเป็นหอประจำวังของกษัตริย์เมืองนคร ซึ่งบริเวณสนามสนามหน้าศาลากลาง ใช้เป็นที่โล่งอเนกประสงค์ ที่ในตอนกลางวันใช้เป็นที่จอดรถ ตอนเย็นเป็นสนามเล่นฟุตบอล และใช้เป็นที่ออกร้านในงานเทศกาล แต่กลับไม่ให้ความสำคัญของการเปิดมุมมองของหอพระพุทธสิหิงค์ซึ่งเป็นองค์ประกอบหลักที่มีความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์ในบริเวณพื้นที่ เป็นต้น

แนวความคิดในการปรับปรุง

- ปรับปรุงสภาพพื้นที่โล่งให้สามารถรองรับกิจกรรมของเมืองและมีความเหมาะสมกับพื้นที่ โดยเฉพาะพื้นที่ลานด้านหน้าภายในบริเวณวัดพระมหาธาตุฯ และบริเวณพื้นที่โล่งหน้าศาลากลาง ที่ควรจะมีเอกลักษณ์และส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีของพื้นที่

มาตรการและพื้นที่ที่ต้องการ

- ลานอเนกประสงค์
- การจัดภูมิทัศน์ที่มีเอกลักษณ์

สัญลักษณ์

 พื้นที่เปิดโล่ง

1. วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร	4. ศาลากลางจังหวัด	7. วิหารพระเสมาชัย
2. ศาลพระเสื้อเมือง	5. หอพระอิศวร	8. แนวคูเมืองกำแพงเมือง
3. ฐานพระสยาม	6. หอพระนารายณ์	9. ลานวัฒนธรรม

แผนที่ 4.2 แสดงตำแหน่งในการปรับปรุงพื้นที่เปิดโล่ง
ที่มา: ผู้วิจัย

4.1.4 มุมมอง

ประเด็นการวิเคราะห์

- 1) พระบรมธาตุเจดีย์วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหารเป็นที่หมายตาของเมือง (Landmark) ซึ่งจะต้องรักษาความเป็นที่หมายตาของเมืองไว้ ในจุดที่สามารถมองเห็นได้ง่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่งในทิศทางที่มองเห็นจากถนนราชดำเนิน ซึ่งเป็นทางสัญจรหลักของเมือง โดยมีให้มีสิ่งใดมาบดบังหรือเปลี่ยนแปลงความสำคัญและความเด่นชัดของพระบรมธาตุเจดีย์

แนวความคิดในการปรับปรุง

- พัฒนาและส่งเสริมวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหารให้เป็นที่ยุทธศาสตร์ที่มีความสง่างามและมีความโดดเด่นของเมือง

มาตรการและพื้นที่ที่ต้องการ

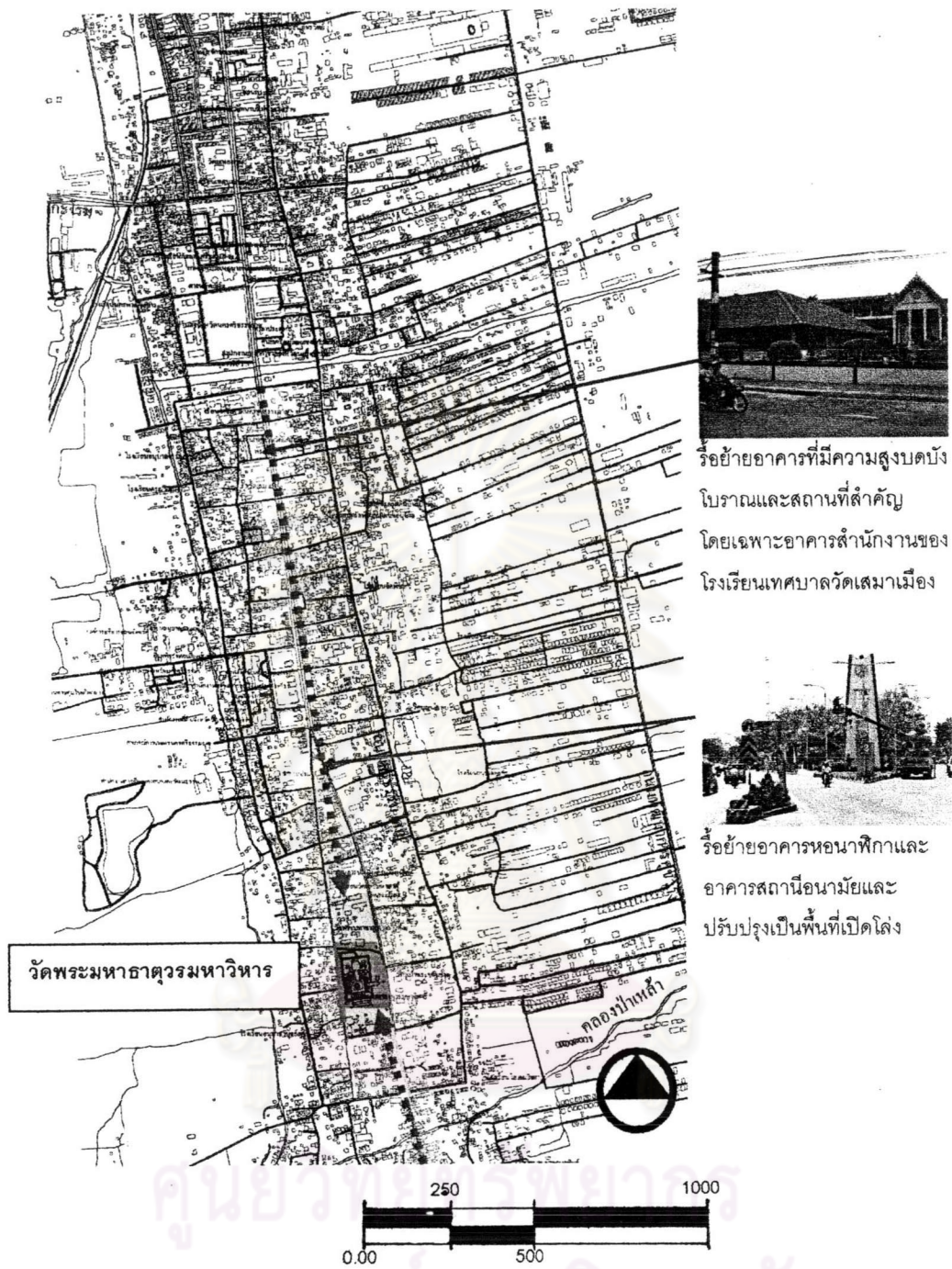
- ควบคุมความสูงและรูปแบบอาคารบริเวณโดยรอบวัดพระมหาธาตุฯ และในเส้นทางการเข้าถึงหลัก
 - รื้อย้ายอาคารหอนาฬิกาและอาคารสถานีอนามัยและปรับปรุงเป็นพื้นที่เปิดโล่ง
 - ควบคุมการติดตั้งป้ายโฆษณาบริเวณริมรั้ววัดทุกชนิด เพื่อป้องกันการบดบังโบราณสถาน และปัญหาสภาพแวดล้อมทางมลทัศน (Visual Pollution)
- 2) มีสถานที่สำคัญหรือองค์ประกอบของเมืองเก่าอื่น ๆ ที่มีสิ่งก่อสร้างหรืออาคารบ้านเรือนมาบดบัง ทำให้โบราณสถานหรือสถานที่สำคัญเสียความเป็นเอกลักษณ์สำคัญของพื้นที่ เช่น หอพระพุทธสิหิงค์ คูเมืองและกำแพงเมือง ถนนราชดำเนิน ซึ่งควรมีการเปิดมุมมอง เพื่อให้สามารถเอกลักษณ์ความเป็นพื้นที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ได้อย่างชัดเจน

แนวความคิดในการปรับปรุง

- ปรับปรุงพื้นที่โดยรอบโบราณสถานและสถานที่สำคัญ โดยการเปิดมุมมองให้สามารถเห็นได้ชัดและให้มีสภาพแวดล้อมโดยรอบที่สอดคล้องและกลมกลืนกับพื้นที่

มาตรการและพื้นที่ที่ต้องการ

- ควบคุมความสูงและรูปแบบอาคารบริเวณโดยรอบโบราณสถานและในเส้นทางการเข้าถึงหลัก โดยไม่ให้ความสูงเกิน 12 เมตรที่สันหลังคา
- รื้อย้ายอาคารที่มีความสูงบดบังโบราณสถานและสถานที่สำคัญ โดยเฉพาะอาคารสำนักงานของโรงเรียนเทศบาลวัดเสมาเมือง

ร้อยห้าอาคารที่มีความสูงบดบัง
โบราณและสถานที่สำคัญ
โดยเฉพาะอาคารสำนักงานของ
โรงเรียนเทศบาลวัดเสมาเมือง

ร้อยห้าอาคารหอนาฬิกาและ
อาคารสถานีอนามัยและ
ปรับปรุงเป็นพื้นที่เปิดโล่ง

วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร

คลองป่าแก้ว

สัญลักษณ์

- เขตห้ามก่อสร้างอาคาร
- อาคารสูงไม่เกิน 3 ชั้น
- อาคารสูงไม่เกิน 2 ชั้น
- มุมมองในการรับรู้และการเข้าถึงพระบรมธาตุเจดีย์

แผนที่ 4.3 แสดงแนวความคิดในการปรับปรุงมุมมอง
ที่มา: ผู้วิจัย

4.1.5 กิจกรรมชุมชน

ประเด็นการวิเคราะห์

- 1) กิจกรรมด้านการค้าขายของที่ระลึกกระจายตัวอยู่ในหลายพื้นที่คือ ภายในบริเวณวัด และบริเวณหน้าวัด แต่ขาดการเชื่อมต่อ และเกิดอุบัติเหตุขึ้นบ่อยครั้งเนื่องจากโดนขวางโดยถนนราชดำเนิน

แนวความคิดในการปรับปรุง

- จัดระเบียบพื้นที่สำหรับกิจกรรมการค้าให้ชัดเจนและเป็นระเบียบ และเชื่อมต่อระหว่างกลุ่มร้านค้าภายในบริเวณวัด และบริเวณหน้าวัด

มาตรการและพื้นที่ที่ต้องการ

- มีทางเดินเท้าเชื่อมต่อระหว่างกลุ่มร้านค้าภายในบริเวณวัด และบริเวณหน้าวัด
- มีรูปแบบพื้นผิวพิเศษบริเวณถนนราชดำเนินหน้าวัด

4.1.6 การท่องเที่ยว

- 1) บูรณะโบราณสถานในพื้นที่ให้มีสภาพที่มั่นคงแข็งแรง และปรับปรุงสภาพแวดล้อมโดยรอบโบราณสถานให้ถูกต้องตามเอกลักษณ์
- 2) ควรมีการควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวให้มีความเหมาะสมกับขีดความสามารถในการรองรับ
- 3) ควบคุมและจัดรูปแบบของกิจกรรมให้สอดคล้องกับแนวทางในการพัฒนาพื้นที่
- 4) เพิ่มมาตรฐานของสิ่งอำนวยความสะดวกการท่องเที่ยว
- 5) เผยแพร่ข้อมูลและข่าวสารการท่องเที่ยวในพื้นที่ และให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมมากขึ้น
- 6) จัดระบบการจัดการและจัดรูปแบบการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้สอดคล้องกับแนวทางในการอนุรักษ์

แนวความคิดในการปรับปรุง

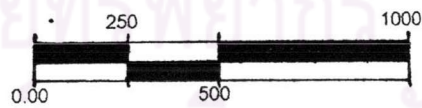
- ปรับปรุงรูปแบบการการท่องเที่ยวเชิงวัฒนธรรมภายในบริเวณพื้นที่ โดยไม่รบกวนโบราณสถานและสถานที่สำคัญในพื้นที่ และชุมชนได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวด้วย

มาตรการและพื้นที่ที่ต้องการ

- ยกเลิกการอนุญาตให้รถบัสนำเที่ยวและรถบรรทุกขนาดใหญ่ เข้ามาในบริเวณพื้นที่เขตเมืองเก่า
- ที่จอดรถบัส รถยนต์ ขนาดใหญ่
- ส่วนบริการนักท่องเที่ยวและร้านค้า
- เพิ่มระบบขนส่งสาธารณะ รถนำเที่ยว
- ลานอเนกประสงค์สำหรับพื้นที่ค้าขายสำหรับชุมชน

- สัญลักษณ์
1. วัดพระมหาธาตุฯ
 2. วัดหน้าพระลาน
 3. ศาลพระเสื้อเมือง
 4. ฐานพระสยาม
 5. หอพระพุทธสีหิงค์
 6. หอพระอิศวร
 7. หอพระนารายณ์
 8. วัดเสมาเมือง
 9. วิหารพระเสมาชัย
 10. คูเมือง กำแพงเมือง

- พื้นที่ที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์และโบราณคดีและห้ามรถขนาดใหญ่เข้าไปในพื้นที่
- ที่จอดรถหลัก ส่วนบริการนักท่องเที่ยวและร้านค้า
- เส้นทางรถนำเที่ยว
- ใช้ถนนพัฒนาการคูขวางเป็นทางเลี้ยวเมือง

แผนที่ 4.4 แสดงแนวความคิดในการปรับปรุงกิจกรรมการท่องเที่ยว
ที่มา: ผู้วิจัย

ตารางที่ 4.1 ตารางสรุปประเด็นการวิเคราะห์และแนวความคิดในการปรับปรุง

ประเด็นการวิเคราะห์	แนวความคิดในการปรับปรุง	มาตรการและพื้นที่ที่ต้องการ
<p>การใช้ที่ดิน</p> <p>- ในส่วนของพื้นที่ศึกษานั้นอยู่ในบริเวณพื้นที่เมืองเก่านครศรีธรรมราชซึ่งถือได้ว่ามีความสำคัญต่อการอนุรักษ์และปรับปรุงสภาพแวดล้อมเมืองเก่าเป็นอย่างมาก แต่พบว่าในเขตผังเมืองรวมให้ความดูแลและคุ้มครองต่อโบราณสถานศาสนสถาน ตลอดจนสถานที่สำคัญของเมืองน้อยมาก โดยการกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินจะทำเฉพาะบริเวณของสถานที่เหล่านั้นเท่านั้น นอกจากนี้ยังพบว่า การกำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินมิได้แสดงเจตนาที่จะดูแลรักษาหรือให้ความคุ้มครองต่อพื้นที่ที่มีลักษณะเฉพาะ เช่น บริเวณโดยรอบวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหารที่กำหนดการใช้ประโยชน์ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง รวมถึงประเภทพาณิชย์กรรมและที่อยู่อาศัยหนาแน่นมาก บริเวณแนวกำแพงเมืองและคูเมือง ได้มีอาคารบ้านเรือนรุกล้ำและกำหนดการใช้ที่ดินประเภทที่อยู่อาศัยหนาแน่นปานกลาง เป็นต้น ดังนั้นการเปลี่ยนแปลงใช้ประโยชน์ที่ดินและแผนการใช้ประโยชน์ที่ดินที่กำหนดขึ้นบริเวณพื้นที่ศึกษา จึงไม่มีความเหมาะสมต่อการอนุรักษ์พื้นที่เท่าที่ควร</p>	<p>- อนุรักษ์และปรับปรุงบริเวณพื้นที่องค์ประกอบเมืองเก่าให้มีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น พร้อมทั้งปกป้องคุ้มครองรักษาองค์ประกอบเมืองเก่า โดยมีความสอดคล้องกับประวัติศาสตร์ สังคม วัฒนธรรมและเศรษฐกิจในปัจจุบันด้วย</p>	<p>- เปลี่ยนแปลงการใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณพื้นที่ศึกษาเป็นที่ดินประเภทอนุรักษ์เพื่อส่งเสริมเอกลักษณ์ศิลปวัฒนธรรม</p> <p>- แนวทางอนุรักษ์และปรับปรุงการใช้ประโยชน์ที่ดินบริเวณพื้นที่องค์ประกอบเมืองเก่า</p>
<p>ระบบการสัญจร</p> <p>- ถนนราชดำเนินเป็นแกนกลางของเมืองและเชื่อมส่วนต่างๆของเมืองนั้น จะเน้นความสำคัญไปที่พระบรมธาตุเจดีย์ ซึ่งจะเห็นได้ว่าถนนราชดำเนินเป็นแกนกลางของเมืองจะพุ่งจากทิศเหนือเข้าโอบล้อมวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหารซึ่งตั้งอยู่ด้านใต้ของเมือง</p>	<p>- ปรับปรุงถนนราชดำเนินให้เป็นเส้นหลักในการเข้าสู่วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหารและเป็นพื้นที่สำหรับรองรับกิจกรรมของเมืองทางด้านประเพณีและศาสนา</p>	<p>- ทางเดินเท้าหลักและมีขนาดที่รองรับกิจกรรมของเมืองทางด้านประเพณีและศาสนา</p>

ประเด็นการวิเคราะห์	แนวความคิดในการปรับปรุง	มาตรการและพื้นที่ที่ต้องการ
<p>- โบราณสถานและสถานที่สำคัญของเมือง ส่วนใหญ่จะอยู่ริมสองฟากของถนนราชดำเนิน</p> <p>- ถนนราชดำเนินเป็นถนนสายหลักของพื้นที่และรองรับพาหนะหลายประเภท ยวดยานมีความเร็วสูงเกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้ง และส่งผลให้เกิดความสิ้นพระทัยจน มลภาวะ ซึ่งอาจส่งผลให้โบราณสถานและสถานที่สำคัญเกิดความเสียหายขึ้นได้</p> <p>- จุดตัดของถนนราชดำเนินกับถนนชลวิถีและถนนประดิษฐ์เหิน และจุดตัดของถนนศรีธรรมโศกและถนนศรีธรรมราชกับถนนภายนอกพื้นที่ศึกษาถือได้ว่าเป็นจุดที่มีความสำคัญในการรับรู้ในการเข้าสู่เขตเมืองเก่าแต่ปัจจุบันยังขาดความชัดเจนในการเป็นเส้นทางแยกและขอบเขตเมืองเก่า</p> <p>- มีการอนุญาตให้สามารถจอดรถริมถนนราชดำเนินบริเวณหน้าวัดพระมหาธาตุ ทำให้เกิดขวางการจราจรและยังทำให้บดบังทัศนียภาพบริเวณหน้าวัดพระมหาธาตุธรรมนิหาร</p>	<p>- เชื่อมต่อโบราณสถานและสถานที่สำคัญของเมืองที่อยู่ริมสองฟากของถนนราชดำเนินโดยให้ความสำคัญกับการเดินเท้ามากกว่ารถยนต์</p> <p>- ลดความเป็นถนนสายหลักของถนนราชดำเนิน โดยใช้ถนนพัฒนาการคูขวางเป็นทางเลือกเมืองและจัดระบบทางสัญจรใหม่</p> <p>- ปรับปรุงจุดทางแยกของถนนทุกจุดให้มีการรับรู้ถึงการเปลี่ยนเส้นทางสัญจร โดยมีรูปแบบที่มีการรับรู้ถึงการเป็นประตูเข้าสู่เมืองและเมืองประกอบที่เป็นเอกลักษณ์ของเมืองนครศรีธรรมราช</p> <p>- ยกเลิกการอนุญาตให้จอดรถริมถนนราชดำเนินบริเวณหน้าวัดพระมหาธาตุ โดยให้มาจอดภายในบริเวณวัดและปรับปรุงพื้นที่จอดรถภายในบริเวณวัดให้มีสิ่งอำนวยความสะดวกมากขึ้น</p>	<p>- มีทางเดินเท้าเชื่อมต่อระหว่างโบราณสถานริมสองฟากของถนนราชดำเนินและมีรั้วเงา</p> <p>- การจัดระเบียบของการสัญจรและลำดับศักดิ์ของถนนใหม่</p> <p>- ปรับปรุงทางข้ามบริเวณหน้าวัดพระมหาธาตุและสถานที่สำคัญอื่นๆ</p> <p>- ปรับรูปแบบพื้นผิวพิเศษบริเวณหน้าวัดพระมหาธาตุและสถานที่สำคัญอื่น</p> <p>- จัดภูมิทัศน์และป้ายจราจร</p> <p>- ปรับรูปแบบพื้นผิวพิเศษบริเวณจุดตัดของถนนราชดำเนินกับถนนชลวิถีและถนนประดิษฐ์เหิน และจุดตัดของถนนศรีธรรมโศกและถนนศรีธรรมราชกับถนนภายนอกพื้นที่ศึกษา</p> <p>- ที่จอดรถบัส รถยนต์ มอเตอร์ไซด์ ร้านค้าและส่วนบริการนักท่องเที่ยว</p>
<p>พื้นที่เปิดโล่ง</p> <p>- พื้นที่โล่งที่มีความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์ บางส่วนถูกบุกรุกเพื่อการอยู่อาศัย หรือใช้ประโยชน์ทางเศรษฐกิจ เช่น บริเวณคูเมืองด้านทิศตะวันออก มีการสร้างอาคารที่พักอาศัยถาวร หรือมีการสร้างอาคารสำหรับเป็นร้านอาหาร คร่อมบริเวณคลองคูเมือง ซึ่งควรให้ย้ายอาคารออกไป และปรับพื้นที่โล่งเสริมภูมิทัศน์ให้กับบริเวณ ให้เป็นพื้นที่โล่งเพื่อนันทนาการและถูกต้องตามรูปแบบของคูเมือง และชานเมืองซึ่งเป็นองค์ประกอบของเมืองที่มีความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์และโบราณคดี และ</p>	<p>- ปรับปรุงพื้นที่โล่งที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ โดยคงเอกลักษณ์ของสภาพพื้นที่เดิม เพื่อความเป็นเอกลักษณ์ของแต่ละพื้นที่</p> <p>- จัดระเบียบที่พักอาศัยบริเวณชานกำแพงเมืองให้มีความเป็นระเบียบโดยไม่บดบังและรุกรานพื้นที่คูเมืองกำแพงเมือง</p>	<p>- ขึ้นทะเบียนโบราณสถานคูเมืองทั้งสี่ด้าน และกำหนดขอบเขตของคูเมืองที่ชัดเจน และทำการขุดลอกให้ปรากฏชัดเจน</p> <p>- รื้อย้ายสิ่งก่อสร้างที่รุกรานบริเวณพื้นที่แนวกำแพงเมืองและคูเมือง</p> <p>- การจัดภูมิทัศน์ที่มีเอกลักษณ์ที่ถูกต้องตามรูปแบบ</p>

ประเด็นการวิเคราะห์	แนวความคิดในการปรับปรุง	มาตรการและพื้นที่ที่ต้องการ
<p>- ลักษณะรูปแบบของพื้นที่โล่งที่มี ความสำคัญทางด้านประวัติศาสตร์ ไม่ สอดคล้องกับโบราณสถานและ องค์ประกอบหลักในพื้นที่ เช่น บริเวณ ลานหน้าวัดพระมหาธาตุฯเป็นที่สำหรับ งานกิจกรรมประเพณีทางศาสนา แต่มี รูปแบบทางภูมิสถาปัตยกรรมที่ไม่สอดคล้อง กับปรัชญา คติ ความเชื่อ ในการสร้าง พระบรมธาตุเจดีย์ บริเวณศาลากลาง จังหวัดซึ่งอดีตเคยเป็นจวนของเจ้าเมือง และมีหอพระพุทธรูปหิ้งค์แต่เดิมนั้นเป็น หอประจำวังของกษัตริย์เมืองนคร ซึ่ง บริเวณสนามสนามหน้าศาลากลาง ใช้ เป็นที่โล่งเอนกประสงค์ ที่ในตอนกลางวัน ใช้เป็นที่จอดรถ ตอนเย็นเป็นสนามเล่น ฟุตบอล และใช้เป็นที่ออกร้านในงาน เทศกาล แต่กลับไม่ให้ความสำคัญของ การเปิดมุมมองของหอพระพุทธรูปหิ้งค์ซึ่ง เป็นองค์ประกอบหลักที่มีความสำคัญ ทางด้านประวัติศาสตร์ในบริเวณพื้นที่ เป็นต้น</p>	<p>- ปรับปรุงสภาพพื้นที่โล่งให้สามารถ รองรับกิจกรรมของเมืองและมีความ เหมาะสมกับพื้นที่โดยเฉพาะพื้นที่ลาน ด้านหน้าภายในบริเวณวัดพระมหาธาตุฯ และบริเวณพื้นที่โล่งหน้าศาลากลางที่ ควรจะมีเอกลักษณ์และส่งเสริม ภาพลักษณ์ที่ดีของแต่ละพื้นที่</p>	<p>- ลานเอนกประสงค์ - การจัดภูมิทัศน์ที่มีเอกลักษณ์</p>
<p>มุมมอง</p> <p>- พระบรมธาตุเจดีย์วัดพระมหาธาตุวรม หาวิหารเป็นที่หมายตาของเมือง (Landmark) ซึ่งจะต้องรักษาความเป็นที่ หมายตาของเมืองไว้ ในจุดที่สามารถ มองเห็นได้ง่ายโดยเฉพาะอย่างยิ่งใน ทิศทางที่มองเห็นจากถนนราชดำเนิน ซึ่ง เป็นทางสัญจรหลักของเมือง โดยมีให้มี สิ่งใดมาบดบัง</p> <p>- มีสถานที่สำคัญหรือองค์ประกอบของ เมืองเก่าอื่น ๆ มีสิ่งก่อสร้างหรืออาคารมา บดบัง ทำให้โบราณสถานหรือสถานที่ สำคัญเสียความเป็นเอกลักษณ์สำคัญ ของพื้นที่ เช่น หอพระพุทธรูปหิ้งค์ คูเมือง และกำแพงเมือง ถนนราชดำเนิน ซึ่งควร มีการเปิดมุมมอง เพื่อให้สามารถสร้าง เอกลักษณ์ของพื้นที่ได้อย่างชัดเจน</p>	<p>- พัฒนาและส่งเสริมวัดพระมหาธาตุวรม หาวิหารให้เป็นที่หมายตา ที่มีความสง่า งามและมีความโดดเด่นของเมือง</p> <p>-ปรับปรุงพื้นที่โดยรอบโบราณและ สถานที่สำคัญ โดยการเปิดมุมมองให้ สามารถเห็นได้ชัดและให้มี สภาพแวดล้อมโดยรอบที่สอดคล้องและ กลมกลืนกับพื้นที่</p>	<p>- ควบคุมความสูงและรูปแบบอาคาร บริเวณโดยรอบวัดพระมหาธาตุฯและใน เส้นทางการเข้าถึงหลัก</p> <p>- รื้อย้ายอาคารหอนาฬิกาและอาคาร สถานีอนามัยและปรับปรุงเป็นพื้นที่เปิด โล่ง</p> <p>- ควบคุมการติดตั้งป้ายโฆษณาบริเวณ ริมรั้ววัดทุกชนิด เพื่อป้องกันการบดบัง โบราณสถาน และปัญหาสภาพแวดล้อม ทางมลพิษ (Visual Pollution)</p> <p>- ควบคุมความสูงและรูปแบบอาคาร บริเวณโดยรอบโบราณสถานและใน เส้นทางการเข้าถึงหลัก โดยไม่ให้มีความ สูงเกิน 12 เมตรที่สันหลังคา</p> <p>- รื้อย้ายอาคารที่มีความสูงบดบังโบราณ สถานที่สำคัญ โดยเฉพาะอาคาร สำนักงานของโรงเรียนเทศบาลวัดเสมา เมือง</p>

ประเด็นการวิเคราะห์	แนวความคิดในการปรับปรุง	มาตรการและพื้นที่ที่ต้องการ
<p>กิจกรรมชุมชน</p> <ul style="list-style-type: none"> - กิจกรรมด้านการค้าขายของที่ระลึกกระจายตัวอยู่ในหลายพื้นที่คือ ภายในบริเวณวัด และบริเวณหน้าวัด แต่ขาดการเชื่อมต่อ และเกิดอุบัติเหตุขึ้นบ่อยครั้งเนื่องจากโดนขวางโดยถนนราชดำริณ - กิจกรรมการค้าขายสินค้าที่ระลึกภายในบริเวณวัด และบริเวณหน้าวัดเป็นกิจกรรมการค้าที่มีผลเสียทางด้านมุมมองและรบกวนวัดพระมหาธาตุฯ - กิจกรรมการท่องเที่ยวเชิงขาดการเชื่อมต่อของสถานที่ท่องเที่ยวโดยรอบ 	<ul style="list-style-type: none"> - จัดระเบียบพื้นที่สำหรับกิจกรรมการค้าให้ชัดเจนและเป็นระเบียบ และเชื่อมต่อระหว่างกลุ่มร้านค้าภายในบริเวณวัด และบริเวณหน้าวัด - กำหนดขอบเขตและจัดพื้นที่ให้มีความเหมาะสมกับกิจกรรม โดยไม่รบกวนวัด - ปรับปรุงทางเท้าและเชื่อมต่อสถานที่ท่องเที่ยวภายในบริเวณพื้นที่และพื้นที่โดยรอบ 	<ul style="list-style-type: none"> - มีทางเดินเท้าเชื่อมต่อระหว่างกลุ่มร้านค้าภายในบริเวณวัด และบริเวณหน้าวัด - มีรูปแบบพื้นผิวพิเศษบริเวณถนนราชดำเนินหน้าวัด - ลานอเนกประสงค์ ที่จอดรถและส่วนบริการนักท่องเที่ยว - มีทางเดินเท้าเชื่อมต่อระหว่างสถานที่ท่องเที่ยวภายในวัดและพื้นที่โดยรอบ - มีรูปแบบพื้นผิวพิเศษบริเวณถนนราชดำเนินหน้าวัด
<p>การท่องเที่ยว</p> <ul style="list-style-type: none"> - บูรณะโบราณสถานในพื้นที่ให้มีสภาพที่มั่นคงแข็งแรง และปรับปรุงสภาพแวดล้อมโดยรอบโบราณสถานให้ถูกต้องตามเอกลักษณ์ - ควรมีการควบคุมจำนวนนักท่องเที่ยวให้มีความเหมาะสมกับขีดความสามารถในการรองรับฯ - ควบคุมและจัดรูปแบบของกิจกรรมให้สอดคล้องกับแนวทางในการพัฒนาพื้นที่เพิ่มมาตรฐานของสิ่งอำนวยความสะดวกการท่องเที่ยว - เผยแพร่ข้อมูลและข่าวสารการท่องเที่ยวในพื้นที่ และให้ประชาชนในพื้นที่มีส่วนร่วมมากขึ้น - จัดระบบการจัดการและจัดรูปแบบการท่องเที่ยวในพื้นที่ให้สอดคล้องกับแนวทางในการอนุรักษ์ 	<ul style="list-style-type: none"> - ปรับปรุงรูปแบบการการท่องเที่ยวภายในบริเวณพื้นที่ โดยไม่รบกวนโบราณสถานและสถานที่สำคัญในพื้นที่ และชุมชนได้รับผลประโยชน์จากการท่องเที่ยวด้วย 	<ul style="list-style-type: none"> - ที่จอดรถบัส รถยนต์ ขนาดใหญ่ - ส่วนบริการนักท่องเที่ยวและร้านค้า - ยกเลิกการอนุญาตให้รถบัสนำเที่ยวและรถบรรทุกขนาดใหญ่ เข้ามาในบริเวณพื้นที่เขตเมืองเก่า - เพิ่มระบบขนส่งสาธารณะ รถนำเที่ยว - ลานอเนกประสงค์สำหรับพื้นที่ค้าขายสำหรับชุมชน

4.2 โปรแกรมการออกแบบ

จากการวิเคราะห์และการกำหนดแนวความคิดในการออกแบบรวมทั้งแนวทางในการวางมาตรการและกำหนดพื้นที่ที่ต้องการของการวิเคราะห์แต่ละประเด็นแล้ว สามารถรวบรวมและแบ่งแยกออกเป็นโปรแกรมการออกแบบในแต่ละพื้นที่ โดยจะจัดความสัมพันธ์ระหว่างกิจกรรม ผู้ใช้สอย ระยะเวลาของกิจกรรมและพื้นที่ที่ต้องการให้เป็นหมวดหมู่ในแต่ละพื้นที่ที่จะทำการปรับปรุงได้เป็นส่วนๆคือ

- พื้นที่บริเวณวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร
- พื้นที่บริเวณศาลพระเสื้อเมือง
- พื้นที่บริเวณฐานพระสยาม
- พื้นที่บริเวณศาลากลางจังหวัด
- พื้นที่บริเวณกลุ่มศาสนสถานด้านทิศเหนือ
- พื้นที่บริเวณกำแพงเมือง คูเมือง
- พื้นที่บริเวณลานวัฒนธรรม

โดยพื้นที่ต่างๆสามารถแยกแยะรายละเอียดของโปรแกรมการออกแบบได้ดังนี้

1. พื้นที่บริเวณวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร

กิจกรรม	ผู้ใช้สอย	ช่วงเวลา	ความต้องการ
- งานประเพณีทางศาสนา และวัฒนธรรม	- ชุมชนประมาณ 5,000-7,000 คน	- วันสำคัญทางศาสนา เช่น งานมาฆบูชา งานวิสาขบูชา งานอาสาฬหบูชา การตักบาตรเทโว - เทศกาล เช่น งานเดือนสิบ วันสงกรานต์ วันปีใหม่	- ลานโล่ง พื้นที่อย่างน้อย 4,200 ตรม.(1 คนใช้พื้นที่0.6 ตร. ม.) ¹ - ทางเท้ากว้างอย่างน้อย 3.00 เมตร สำหรับประเพณี การแห่ผ้าขึ้นธาตุและการเวียนเทียน - ที่จอดรถ - รถยนต์ 100 คัน - มอเตอร์ไซด์ 200 คัน
- การนมัสการพระธาตุ	- นักท่องเที่ยวในวันธรรมดา ประมาณ 1,000 คน และวันหยุดประมาณ 2,000 คน	- 9.00-16.00 น.	- ที่จอดรถยนต์ 50 คัน - ป้ายจอดรถประจำทาง - ร้านค้า ร้านอาหาร(เดิม50 แผง) - ลานการแสดง
- บริเวณพักผ่อน	- ชุมชน - นักท่องเที่ยว	- 06.00-18.00 น.	- ที่นั่งแบบกลุ่มและเดี่ยว - ไฟแสงสว่าง - ร่มเงา

¹ Vincent Jones. Neufert Architecture Data, (Great Britain: Oxford, 1980)

กิจกรรม	ผู้ใช้สอย	ช่วงเวลา	ความต้องการ
- ทางเดินหลัก	- ชุมชน - นักท่องเที่ยว	- 06.00-18.00 น.	- ร่มทางเดิน เช่น ต้นไม้หรือ ทางเดินที่มีหลังคาคลุม - ทางเท้ากว้างอย่างน้อย 3.00 เมตร สำหรับการวิ่งออก กำลังกาย
- บริเวณเขตสังฆาวาส	- พระสงฆ์ 25 รูป - พระสงฆ์ 60 รูป	- ทุกวัน - วันเข้าพรรษา	- ภูมิสำหรับพระสงฆ์

หมายเหตุ : ข้อมูลในรายละเอียดได้จากการสำรวจและสังเกตการณ์ภาคสนาม

2. พื้นที่บริเวณศาลพระเสื้อเมือง

กิจกรรม	ผู้ใช้สอย	ช่วงเวลา	ความต้องการ
- งานประเพณีทางศาสนา และวัฒนธรรม	- ชุมชนและนักท่องเที่ยว ประมาณ 200 -300คน	- เทศกาล วันสงกรานต์	- ลานโล่ง

หมายเหตุ : ข้อมูลในรายละเอียดได้จากการสำรวจและสังเกตการณ์ภาคสนาม

3. พื้นที่บริเวณศาลากลางจังหวัด

กิจกรรม	ผู้ใช้สอย	ช่วงเวลา	ความต้องการ
- สถานที่ราชการ	- ข้าราชการและผู้มาติดต่อ ประมาณ 500คน	- 8.00-16.30 น.	- ที่จอดรถ 100 คัน จักรยานยนต์ 50 คัน

หมายเหตุ : ข้อมูลในรายละเอียดได้จากการสำรวจและสังเกตการณ์ภาคสนาม

4. บริเวณศาสนสถานด้านทิศเหนือ

กิจกรรม	ผู้ใช้สอย	ช่วงเวลา	ความต้องการ
- งานประเพณีทางศาสนา และวัฒนธรรม	- ชุมชนและนักท่องเที่ยว ประมาณ 200 -300คน	- เทศกาล วันสงกรานต์(พิธี แห่นางคาน)	- ลานโล่ง

หมายเหตุ : ข้อมูลในรายละเอียดได้จากการสำรวจและสังเกตการณ์ภาคสนาม

5. พื้นที่บริเวณคูเมือง กำแพงเมือง

กิจกรรม	ผู้ใช้สอย	ช่วงเวลา	ความต้องการ
- บริเวณพักผ่อน	- ชุมชนและนักท่องเที่ยว	08.00 – 17.00 น.	- พื้นที่เปิดโล่ง - ที่นั่งแบบกลุ่มและเดี่ยว - ไฟฟ้าและแสงสว่าง - ร่มเงา

6. พื้นที่บริเวณลานวัฒนธรรม

กิจกรรม	ผู้ใช้สอย	ช่วงเวลา	ความต้องการ
- บริเวณพักผ่อน	- นักท่องเที่ยว - ชุมชน	08.00 - 20.00 น.	- ศาลาพักผ่อน สวนสาธารณะ
- การท่องเที่ยว	นักท่องเที่ยวในวันธรรมดา ประมาณ 1,000 คน และ วันหยุดประมาณ 2,000 คน (เทียบกับนักท่องเที่ยวบริเวณ วัดพระมหาธาตุฯ)	08.00 – 17.00 น.	- ที่จอดรถ รถบัส 10 คัน รถยนต์ 50 คัน - ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว ส่วนบริการข้อมูล ที่พักคอย และห้องน้ำ ร้านค้า ร้านอาหาร - ศูนย์วัฒนธรรม อาคารจัด แสดง ลานการแสดง

ศูนย์วิทยพัทยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.3 แนวความคิดหลักในการปรับปรุง

เป้าหมายการปรับปรุงพื้นที่วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหารและพื้นที่โดยรอบนั้น แนวทางหลักคือเป็นการพัฒนาพื้นที่ให้เหมาะสมกับกิจกรรมของเมืองและส่งเสริมความสำคัญของวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหารและองค์ประกอบของเมืองโดยรอบ ที่ถือได้ว่าเป็นโบราณสถานและสถานที่สำคัญทางประวัติศาสตร์ ดังนั้นในการวางแผนความคิดในการปรับปรุงในภาพรวมนั้น สิ่งแรกที่ต้องคำนึงคือ ผลกระทบที่เกิดต่อวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหารและองค์ประกอบของเมืองโดยรอบ และภายหลังจากการได้ศึกษาและวิเคราะห์เพื่อหาแนวทางในการปรับปรุงแล้ว ในภาพรวมของแนวความคิดหลักในการปรับปรุงจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อควบคุมแนวทางในการพัฒนาให้เป็นแนวทางเดียวกัน โดยแนวความคิดหลักในการปรับปรุงมีดังนี้คือ

- **แนวความคิดหลักในการพัฒนาคือ** การปรับปรุงพื้นที่ให้มีเอกลักษณ์และส่งเสริมความสำคัญของวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหารและองค์ประกอบของเมืองโดยรอบ ซึ่งในการพัฒนานั้นจะต้องสามารถรองรับกิจกรรมและวิถีชีวิตของคนในชุมชนด้วย
- **เป้าหมายที่สำคัญ**
 - ปรับปรุงพื้นที่ให้ส่งเสริมความสำคัญของวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหารและองค์ประกอบของเมืองโดยรอบ
 - สร้างเอกลักษณ์ให้กับพื้นที่
 - ปรับปรุงพื้นที่ให้เกิดความงามและสุนทรีย์ภาพ
 - ส่งเสริมกิจกรรมของชุมชนให้มีความเหมาะสมทางด้านสังคมเศรษฐกิจและวัฒนธรรม

แนวความคิดในการปรับปรุงนี้จะเป็นกรอบกว้างๆสำหรับชี้แนวทางในการออกแบบ ซึ่งมีแนวความคิดในการออกแบบแต่ละส่วนทั้งภาพรวมและภาพย่อย ซึ่งจะได้กล่าวต่อไปในบทที่ 6 ในเรื่องการออกแบบปรับปรุงพื้นที่

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

4.4 สรุปแนวทางในการพัฒนาพื้นที่

จากประเด็นในการวิเคราะห์ในบทที่ 3 ได้นำมาสู่แนวความคิดในการปรับปรุงพื้นที่และรวบรวมประเด็นต่างๆ ในแนวคิดการปรับปรุงพื้นที่ให้เป็นหมวดหมู่ในลักษณะของความต้องการในแต่ละพื้นที่หรือโปรแกรมการออกแบบในแต่ละพื้นที่ย่อย ซึ่งสามารถสรุปแนวทางหลักในการปรับปรุงแต่ละพื้นที่ได้ดังนี้

4.4.1 พื้นที่บริเวณวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร

แนวทางในการพัฒนาคือพัฒนาส่งเสริมวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหารให้เป็นที่หมายตาที่มีความสวยงามและโดดเด่นของเมือง รวมทั้งส่งเสริมภาพลักษณ์ที่ดีต่อวัด และในการใช้พื้นที่บริเวณนั้นนอกจากจะเป็นกิจกรรมที่เกี่ยวกับวัดแล้วยังมีแนวทางในการพัฒนาให้เป็นที่รองรับกิจกรรมของเมืองที่เกี่ยวข้องกับประเพณีวัฒนธรรมและศาสนาด้วย เพื่อให้เกิดการใช้พื้นที่ที่คุ้มค่าและรองรับกิจกรรมที่เกิดขึ้นโดยไม่รบกวนกิจกรรมภายในวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร

4.4.2 พื้นที่บริเวณตอนเหนือวัดพระมหาธาตุถึงหอนาฬิกา

แนวทางในการปรับปรุงคือปรับปรุงพื้นที่บริเวณนี้ให้มีศักยภาพในการเป็นสิ่งบ่งบอกความสำคัญของวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร และพระบรมธาตุเจดีย์ โดยรักษาความเป็นที่หมายตาของพระบรมธาตุเจดีย์โดยมิให้มีสิ่งใดมาบดบัง พร้อมทั้งบูรณะอาคารสิ่งก่อสร้างที่สำคัญในพื้นที่คือ ศาลพระเสื้อเมืองให้มีสภาพมั่นคงแข็งแรงพร้อมทั้งมีรูปแบบที่เหมาะสม

4.4.3 พื้นที่บริเวณตอนใต้วัดพระมหาธาตุวรมหาวิหารถึงแนวกำแพงเมือง

แนวทางในการปรับปรุงคือปรับปรุงพื้นที่บริเวณนี้ให้มีศักยภาพในการเป็นสิ่งบ่งบอกความสำคัญของวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหาร และพระบรมธาตุเจดีย์ โดยรักษาความเป็นที่หมายตาของพระบรมธาตุเจดีย์โดยมิให้มีสิ่งใดมาบดบัง พร้อมทั้งบูรณะอาคารสิ่งก่อสร้างที่สำคัญในพื้นที่คือวัดหน้าพระลานให้มีสภาพมั่นคงแข็งแรงพร้อมทั้งมีรูปแบบที่เหมาะสม

4.4.4 พื้นที่บริเวณศาลากลางจังหวัด

แนวทางในการพัฒนาพื้นที่ศาลากลางจังหวัดให้เป็นสถาบันการปกครองและตุลาการ พร้อมทั้งปรับปรุงพื้นที่บริเวณโดยรอบหอพระพุทธสิหิงค์ เพื่อให้ปรากฏชัดเจนขึ้น โดยการเน้นความสำคัญ และอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนที่เข้ามาติดต่อหน่วยงานหรือมากราบไหว้หอพระพุทธสิหิงค์

4.4.5 พื้นที่บริเวณกลุ่มศาสนสถานด้านทิศเหนือ

แนวทางในการปรับปรุงพื้นที่โดยการรักษาเอกลักษณ์ของบริเวณซึ่งมีกลุ่มศาสนสถานทั้งศาสนาพราหมณ์และศาสนาพุทธตั้งอยู่ โดยการปรับปรุงภูมิทัศน์บริเวณโดยรอบโบราณสถานให้เป็นระเบียบไม่บดบังทัศนียภาพ และปรับปรุงทางเท้าให้เชื่อมโบราณสถานกันพื้นที่ภายนอก

4.4.6 พื้นที่บริเวณลานวัฒนธรรม

แนวทางการปรับปรุงพื้นที่เพื่อรองรับกิจกรรมด้านนันทนาการและการท่องเที่ยว โดยเฉพาะที่เกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์และวัฒนธรรมของจังหวัดนครศรีธรรมราช ซึ่งนำเอากิจกรรมด้านการค้าและที่จอดรถภายในวัดพระมหาธาตุวรมหาวิหารไว้ที่นี่ เพื่อไม่ให้รบกวนกิจกรรมภายในวัด

4.4.7 พื้นที่บริเวณคูเมืองและกำแพงเมือง

แนวทางการปรับปรุงพื้นที่แนวกำแพงเมืองและคูเมืองให้เป็นพื้นที่โล่งที่มีความสำคัญทางประวัติศาสตร์ โดยคงเอกลักษณ์ของสภาพพื้นที่เดิม เพื่อความเป็นเอกลักษณ์ของพื้นที่ รวมทั้งจัดระเบียบที่พักอาศัยบริเวณชานกำแพงเมืองให้มีความเป็นระเบียบโดยไม่บดบังและรुकล้ำพื้นที่คูเมืองกำแพงเมือง

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

